

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 12. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591135907088/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

i dette Ægteskab^{b)}, med Udødelighedens Medgift; og jeg bønfalder GUD om at *min ganske Aand og Sjæl og Legeme maa bevares ustraffelig i vor Herres Jesu Christi Tilkommelse*^{d)}. «

II

PHILOSOPHISK PARADOX

EN anselig Mand, udstyret med Midler saa vel som Lærdom^{a)}, havde indbudt mig til Middag med adskillige andre, og blandt dem en ej for *Muserne*, men vel for *Philosophien* fremmed Mand, hvis Sind havde inddrukket Gerrigheds og — hvad du vil undres over — Vellystes Forgift. For at nu han skulde vende om fra denne sin Galenskab og atter blive sig selv mægtig, bad den ærlige Vært, der ved Svogerskab var forbunden med ham^{b)}, mig hemmelig om Forlov til at benytte sig af min Tjeneste til at curere Manden. — Jeg stred længe imod af Undseelse, da jeg vel var mig min Ringhed bevidst, og ej heller var uvidende om, at der hører Guddomskraft til at *uddrive Dæmoner*; men omsider, da ingen Art Taler plejer at gaa mig nærmere til Hjærte end de socratiske, og da jeg intetsteds tykkes mig selv at leve lykkeligere end hvor et lykkeligt og roligt Levned's Vilkaar omhandles, lod jeg mig overtale og beredte mig i Sindet ligesom en Fægtemester til mandelig at imodtage eller og varlig at undvige Hug og Stød. — Man havde

alt begyndt at sætte Maden frem, da Taien tilfældigvis faldt paa Kunst-Malernes ypperlige Arbejder; denne Lejlighed greb Værten og lod hente et net Skilderi af *Diogenes* til behageligt Eftersyn for Gæsterne. Dernæst bragte han det hen til den gerrige Mand og rakte ham det, og denne bad ham fluks om at forære sig det. Dertil svarede Hus-Herren sagtom og venlig: »Lær saa af denne Philosopho at byde over og ej læmpe dig efter dine Lyster!« Nu blev den anden ikke saa lidt fortørnet og tog hart afsted med *Diogenes*^{c)} som en Skifting af det menneskelige Køn. I den Anledning tog jeg læmpelig Philosophen i Forsvar og foreholdt ham Alexandri Magni Dom, der foregives at have sagt, at *hvis han ikke var Alexander, vilde han have været Diogenes*^{d)}. Af dette Frø opvoksede en fast overvættets Uenighed mellem os, hvis Hovedsag var denne: Han klagede paa Naturen som en Stifmoder, fordi vi, skrøbelige og Sygdomme undergivne som vi ere, ej ret kunne nyde vor Fædrearv og Livets Goder. Dertil svarede jeg: »Du tykkes mig at have læst *Epicurum*, for hvem det ypperste Gode er *Kødets Kraft og Sundhed*^{e)}, men ikke at have læst *Lactantium*^{f)}, som herligt og paa mange Maader underviser denne om at der med god og skellig Grund er draget Omsorg justement for dette, at Mennesket kan anfægtes af Sygdomme. Ja, jeg takker sandelig endog GUD derfor, at jeg haver et skrøbeligt Helbred, som skulde jeg daglig rejse ud af Livet. Ej anderledes har, som jeg troer, *Plato* været til Sinds^{g)}, der med

Flid valgte sig Academiet, det usundeste Sted i det Attiske Land; eller *Pythagoras*, som ved Synet af en fed og kraftig Mand udbrød: *Vil du dog ej aflade med saalunde daglig at berede dig et haardere Fængsel?*^{h)} Ganske som du med Rette beleer hin *Dionysium fra Heraclea*, som faldt fra den Stoicer *Zeno*, fordi han ej var helt karsk paa Øjnene, og raabte at hans Lærdomme vare falskeⁱ⁾; og som du leer ad *Chironem*, der siges at have ønsket sig Døden paa Grund af sit smertefulde Saar^{j)}. — Hin ypede fremdeles Trætte med Skæbnen om dens Forurettelser af Menneskelivet, fordi den som ved en beskikket Lov aldrig indeholder alle Lyksalighedens Dele^{k)}. Jeg svarede dertil: »Husk at man bør omgaa saalunde med GUD i Live som i dette Gæstebud med vor velædle Vært, af hvem ingen af os uden den mest uforskammede vilde kræve det hele Bord for sig alene, og ingen uden den næseviseste saa meget som en kosteligere og federe Portion. Tro desuden med mig, at intet Levned er saa behageligt som det der er mindre behageligt; som *Varro* har sagt: den *Confect* er sødest som ej er sødet; thi *Kagernes Samfund med Mavérne* er ej at lide paa^{l)}. Tro at ingen er ulykkelig af Naturen, men bliver det ved egen Haand, og at alt hænger af vor Mening og Tykke^{m)}.« — Ved de Ord kunde min Modstander næppe bare sig for af Vrede at give mig onde Ord og bebrejde mig *Philosophiæ Studium* som en skammelig Last, som var jeg hvad man kalder en Kætter. Omsider da denne Parleur d'orⁿ⁾ talte om intet andet end Penge og var ej

langt fra at lægge mig til Last, at jeg endnu ikke havde lært

hvad alle Piger smaa før ABC maa lære^{o)},

nemlig hvad Penge ere værd, glædede jeg mig højlig i Hjærtet og anmærkede ene dette, at over alt var det den sande Visdom hellere at ville være fromt uvidende end ilde lærende. Og for nu at kaste Manden hans umættelige Havesyge i Næsen paa en lignende Maade som *Socrates* foreholdt *Alcibiades* hans Hoffærdighed af sin Rigdom^{p)}, bad jeg om at faa et Glas fyldt med Vand, som Symbol paa Afholdenhed, og tømte det; og da han faldt i Forundring derover, sagde jeg: »Dette Middel slukker Ild og afvender Tørst; Vinen derimod opbidser Pulsen, gør Halsen tør, svækker Legemets og Sjælens Kræfter.« — Man rejste sig nu fra Bordet, og vi skiltes — han ingenlunde forbedret, og jeg med uforrettet Sag.

III

OM THEOLOGERNES HADSKELIGE OG ALT ANDET END THEO- LOGISKE HAD

PRÆVE paa Hukommelse og Veltalenhed havde jeg som ung Mand aflagt baade een og tvende Gange fra Prædikestolen, ej uden Held, om man tør tro Folkegunst. Min saare gudfrygtige Moder, hvem jeg tyktes noget senfærdig til dette Fore-